

2. Стручков Н.А. Курс исправительно-трудового права : Проблемы Особенной части. Москва : Юрид. лит., 1985. С. 80.
3. Богатирьев И.Г. Кримінально-виконавча характеристика наркозалежних осіб в умовах позбавлення волі : монографія. Київ : ВД «Дакор», 2013. С. 73.
4. Копотун І.М. Запобігання злочинам, що призводять до надзвичайних ситуацій у виправних колоніях : монографія. Київ : ПП «Золоті ворота», 2013. С. 215.
5. Копотун І.М. Кримінологічна характеристика проникнення до засуджених до позбавлення волі заборонених предметів. *Форум права*. 2013. № 1. С. 486–491.
6. Кримінально-виконавче право України : підручник / О.М. Джужа, І.Г. Богатирьев, О.Г. Колб, В.В. Василевич та ін.; за заг. ред. д.ю.н., проф. О.М. Джужа. Київ : Атіка, 2010. 752 с.
7. Кримінально-виконавчий кодекс України : прийнятий 11 липня 2003 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 3–4. Ст. 21.
8. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань : затв. наказом Міністерства юстиції України від 28 серпня 2018 року № 2813/5. Київ : Міністерство юстиції України, 2018. 116 с.
9. Конституція України : чинне законодавство станом на 16 січня 2019 року : офіц. текст. Київ : Алерта, 2019. 80 с.

Костеленко В.М.

студентка,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕВТАНАЗІЇ

На сьогоднішній день в Україні надзвичайно поширене питання евтаназії. Розглянемо це поняття ширше. Евтаназія – це навмисне позбавлення життя безнадійно хворої людини з метою припинення її страждань. В юридичній літературі дію медичного працівника за евтаназію розглядають як умисне вбивство. Не дивлячись на те, що українське законодавство не містить самого визначення поняття «евтаназія», але чітко забороняє її здійснення [1].

Евтаназія може бути активна і пасивна. Активна –це введення помираючому ліків або інші дії, що викликають швидку смерть. Такою часто вважають і самогубство з лікарською допомогою

(надання хворому на його прохання препаратів, які вкорочують життя). Пасивна евтаназія передбачає умисне припинення підтримуючої терапії хворого.

У світі накопичено чималий досвід правового регулювання відповідальності за евтаназію. Кожна держава має свій погляд щодо такого методу припинення життя, тому їх можна поділити на декілька груп [2, с. 109; 5, с. 19; 6, с. 32; 7, с. 50]. Перша група – це держави, котрі повністю легалізували евтаназію, як пасивну, так і активну. Це Нідерланди та Бельгія. Друга група – держави, котрі дозволяють тільки пасивну евтаназію. Це Ізраїль, Швейцарська конфедерація. Третя – держави, у яких відсутні закони, що легалізують евтаназію, але кримінальне законодавство не переслідує лікарів, що сприяють евтаназії. Це Іспанія, Колумбія та Швеція. Четверта група – це держави, котрі регулюють питання евтаназії шляхом прийняття судового рішення (прецеденту). Це США та Великобританія. П'ята – держави, які передбачають кримінальну відповідальність за такі діяння. Це Німеччина та Італія. Шоста – це держави, у яких передбачена кримінальна відповідальність за підбурювання до евтаназії. Це Португальська Республіка, Бразилія, Республіка Чилі, Канада. Сьома – це держави, у яких на короткий строк був прийнятий закон щодо легалізації евтаназії, але потім був відмінений. Це Австралійський Союз і Франція. До останньої групи ми віднесли б ті держави, де законодавець встановив альтернативу легалізації евтаназії та виділив окремий склад злочину «вбивство з жалю». Наприклад, така норма закріплена в кримінальному кодексі Республіки Перу. На підставі викладеного зазначимо, що говорити про однаковість світової спільноти не доводиться.

При вирішенні проблеми евтаназії в Україні варто враховувати досвід країн, які легалізували інститут евтаназії, і використати цей досвід з метою недопущення можливих зловживань. Перша у світі спроба легалізації евтаназії була здійснена в 1906 р. у штаті Огайо (США). Але законодавчі збори проголосували проти законопроекту. [3]. Першою країною, яка легалізувала активну і пасивну евтаназію в Європі, є Нідерланди. 10 квітня 2001 р. верхня палата парламенту Нідерландів затвердила закон, який звільняє від кримінальної відповідальності лікарів, які допомагають хворим позбутися життя.

Прийняття цього закону стало наслідком того, що в цій країні з роками все більше загострювалися суперечності між законами у цій сфері і реальною негласною практикою. За неофіційними даними, евтаназія в Нідерландах здійснюється з 1984 р. [4].

Прибічники та супротивники евтаназії підкреслюють морально-етичний аспект даного діяння. Перші заявляють, що аморально і не гуманно змушувати страждати людину, яка помирає в муках, у той час як можна полегшити її страждання. Другі стверджують, що аморально позбавляти людей життя: це суперечить принципам лікарської професії та етичним нормам.

У Верховній Раді України питання щодо евтаназії розглядалося, але обурення духовенства не дозволило винести рішення, тому воно й досі залишається відкритим.

Тож однозначний висновок щодо можливості застосування евтаназії зробити складно. Дозволяючи проведення евтаназії, потрібно враховувати безліч факторів, чітко визначити процедуру, одним із таких є право на життя, яке декларується ст. 27 Конституції України, в якій зазначено: «Кожна людина має невід'ємне право на життя». Оскільки право на життя гарантує недоторканність фізичного існування людини, а тому не допускає розпорядження ним ким-небудь, окрім самої людини. Незважаючи на досвід іноземних країни, нормативне підґрунтя в галузі прав людини та численні обговорення медиків, досить складно буде встановити добровільність ухвалення рішення. І навіть у тому випадку, коли добровільна згода пацієнта є очевидною, завжди буде залишатися сумнів у правомірності та правильності такого рішення.

Список використаних джерел:

1. Закон України : Основи законодавства України про охорону здоров'я: (стаття 52 в редакції Закону № 2427 від 17.05.2018). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Чернышева Ю.А. Правовое регулирование эвтаназии в зарубежных странах. *Закон и право*. 2008. № 6. С. 109.
3. Ворона В.А. Право на эвтаназию как складовая права людини на життя. *Право України*. Київ, 2010. № 5. С. 199–205.
4. Janssen, André (2002). The New Regulation of Voluntary Euthanasia and Medically Assisted Suicide in the Netherlands. *Int J Law Policy Family*, 16(2): 260–269.